

Čís. 5435.

Pro přerušení promlčení podle §§ 227, 531 tr. zák. a ve smyslu § 40 tiskového zákona rozhoduje toliko doba, kdy příslušné samosoudcovské opatření bylo odevzdáno soudní kanceláři k dalšímu vyřízení.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1935, Zm I 1003/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zkoumaj podle § 290 tr. ř. ke zmateční stížnosti obžalovaných F. K. a I. M. do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 9. července 1935, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem pomluvy podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., spisy, uvedený rozsudek zrušil jako zmatečný a zprostil obžalované F. K. a I. M. podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro onen přečin.

D ů v o d y:

Přezkoumávaje z podnětu zmateční stížnosti podané obžalovanými spisy týkající se trestní věci proti F. K. a I. M. pro přečin podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., přesvědčil se nejvyšší soud jako soud zrušovací, že bylo trestního zákona na újmu obžalovaných nesprávně použito. Shledal to, že za přípravného vyšetřování proti obžalovaným zavedeného nastala časová mezera více než šestiměsíční, v níž nebylo v trestní věci vůbec pokračováno. Ze spisů totiž vysvítá, že po 16. únoru 1934, kdy byly okresním soudem v Jilemnici jako soudem dožadným slyšení různí svědci a kdy byla též nařízena urgence dožádání okresního soudu v Železném Brodě o výsledch obviněného I. M., bylo pokračováno v řízení teprve dalším dožádáním okresního soudu v Železném Brodě o výsledch druhého obviněného F. K. Toto dožádání došlo soudní kanceláři za účelem jeho vypravení dne 10. října 1934, jak zjevno z přehledu spisového. Ani z přehledu spisu ani z konceptu tohoto dožádání založeného ve spise není spolehlivě zjevno, kdy vyšetřující soudce toto dožádání sepsal, podepsal a jeho vypravení v přehledu spisu nařídil, poněvadž datum soudcem připojené jak ke konceptu, tak v přehledu spisu je nečitelné.

Uplynula tudíž ode dne slyšení uvedených svědků a nařízení urgency (16. února 1934) do dne, kdy nové dožádání došlo kanceláři, promlčecí doba šesti měsíců ve smyslu § 40 zákona o tisku ze dne 17. prosince 1862, č. 6 ř. z. z r. 1863. Naproti tomu vzhledem na nečitelnost data, kterým soudce dožádání opatřil, nelze ze spisů zjistiti, zda zmíněná lhůta promlčecí uplynula též od 16. února 1934 do doby, kdy uvedené dožádání bylo soudcem sepsáno a podepsáno.

Netřeba však dáti vysvětliti, kdy bylo dožádání vyšetřujícím soudcem sepsáno a podepsáno, neboť, jak bude níže odůvodněno, rozhoduje pro otázku pokračování v zavedeném řízení ve smyslu § 40 tisk. zák. nikoli tato doba, nýbrž jen čas, kdy dožádání, o něž jde, bylo soudní kanceláři odevzdáno k dalšímu vyřízení.

Otázka tato je stejná jak pro obor § 40 tisk. zák., tak i pro obor §§ 227 a 531 tr. zák., neboť rozdíl je mezi nimi pouze ten, že ustanovení

§§ 227 a 531 tr. z. vyžadují stíhacích úkonů, namířených přímo proti určité osobě jako obviněnému, kdežto s hlediska § 40 tisk. zák. stačí jakékoli pokračování v zahájeném řízení, totiž jakýkoliv úkon, jímž se přibližuje vynesení rozsudku.

Možno proto při řešení otázky, o niž jde, pro dosah § 40 tisk. zák. použití závěrů, které pro tuto otázku vyplývají ze znění a smyslu §§ 227 a 531 tr. z. Mluví-li obě tato ustanovení o vydání obsílky, rozkazu postavovacího nebo zatýkacího a dokonce o skutečném vyslechnutí nebo zatčení pachatele jakožto obviněného a jeho stíhání honěním nebo listy zatýkacími, vysvětá již z této terminologie a obzvláště z výrazu »vydání« (Erlassen), že účinek přerušeni promlčení nemůže se pojit k pouhému sepsání a podepsání samosoudcovského opatření, jímž se takový úkon teprve nařizuje.

Nelze popřít, že samosoudcovské opatření nemůže býti označeno jako »vydané«, dokud se ještě nedostalo do onoho místa, které je podle soudní organizace (§ 79, odst. 1, 2 org. zák.) příslušné k jeho vyhotovení (Altmann: Kommentar zum österreichischen Strafrecht, 1928, díl první, str. 664; Miřička: Trestní právo hmotné, 1934, str. 130). Tomu není na závadu ani okolnost, že § 227 tr. z. uvádí též »vynesení usnesení, že proti obviněnému má se počítati vyšetřování«; neboť nanejvýš při zřeteli k souvislosti této věty s ostatními pojmy tam uvedenými není tím řečeno nic, z čeho by se dalo souditi, že stačí již usnesení samo o sobě, aniž bylo zařízeno jeho oznámení obviněnému ať způsobem protokolárním nebo způsobem písemným, a to odevzdáním kanceláři za účelem vyhotovení a vypravení tohoto usnesení.

Stíhací úkony jsou uvedeny v §§ 227 a 531 tr. z. pouze příkladmo, avšak i veškeré jiné úkony v úvahu přicházející musí býti adekvátní úkonům tam uvedeným (rozh. č. 4644 Sb. n. s.). Uváží-li se, že zákon vypočítává nanejvýš i výslech obviněného, jeho zatčení, honění nebo stíhání listy zatýkacími, je jasno, že nelze takovým úkonům jako adekvátní postaviti na roveň pouhé sepsání a podepsání samosoudcovského konceptu.

Pokud soudce písemně vyhotovené usnesení o úkonu, kterým má býti v zavedeném řízení pokračováno, neodevzdá soudní kanceláři k dalšímu opatření, dotud zůstává takové rozhodnutí pouhým jeho interním námětem, pouhou přípravou soudcovského úkonu. Tento úkon stane se jako takový existentním teprve tehdy, když byl soudcem uskutečněn tím, že své opatření odevzdal kanceláři k dalšímu vyřízení.

Vysvětá to již z toho, že samosoudce může do té doby svůj přípravný koncept beze všeho nejen změnit, nýbrž i zničit, ze spisů odstranit atd. Kdyby účinky přerušeni promlčení, pokud se týče pokračování v řízení přiznány byly již pouhému zkoncipování samosoudcovského opatření, nemohlo by to vše soudci býti dovoleno, vždyť by jinak samosoudce zničil nebo odstranil ze spisů listinu, ke které se již pojily velmi důležité právní účinky.

Opačné stanovisko vedlo by i k tomu nemožnému důsledku, že by promlčení bylo vyloučeno již pouhým koncipováním samosoudcovských opatření, třebaš kanceláři nikdy neodevzdaných a proto kanceláři ani nevyřízených, tedy činností, kterou by obviněný ve skutečnosti stíhán nebyl (§§ 227, 531 tr. z.), pokud se týče kterou nebylo nic předsevzato, co by

sloužilo ke skutečnému přivodění rozsudku, tedy k pokračování v řízení (§ 40 tisk. zák.):

Veškeré tyto úvahy nasvědčují tomu, že pro otázku, o niž jde, nemůže býti rozhodným jen interní sepsání a podepsání samosoudcovského konceptu, nýbrž doba, kdy samosoudcovské opatření se uskutečňuje a stává se účinným na venek, to je tehdy, kdy soudce způsobí, aby jeho rozhodnutí bylo i provedeno. To se stane teprve tím, že soudce odevzdá své opatření k dalšímu vyřízení soudní kanceláři.

Budiž podotčeno, že dosavadní judikaturou bylo sice vysloveno a odůvodněno, že se ku přerušení promlčení nevyžaduje, aby bylo příslušné opatření soudcovo obviněnému též doručeno (plen. usnesení z 18. října 1864, čís. 302 kniha judikátů č. 17, plen. usnesení z 24. května 1899, č. 7795 sb. č. 2360, rozh. kasačního soudu víd. č. sb. 4221), že však ještě nebyla výslovně řešena a odůvodněna otázka, který čas je před doručením samosoudcovských opatření rozhodný pro přerušení promlčení podle §§ 227, 531 tr. z., pokud se týče pokračování v řízení podle § 40 tisk. zák., a zda zejména po této stránce již stačí, že opatření, o něž jde, bylo soudcem sepsáno a podepsáno.

Přece však je poukázati na plen. usnesení kasačního soudu víd. sb. č. 2360, pokud výslovně praví, že promlčení bylo v případě tomuto rozhodnutí za podklad sloužícím přerušeno »vyhotovením«
obsílky k výslechu obviněného. Toto rozhodnutí tudíž předpokládá pro přerušení promlčení nejen odevzdání samosoudcovského opatření soudní kanceláři, nýbrž, byť i nikoliv doručení obsílky, tedy přece její vyhotovení soudní kanceláři a jde tedy dokonce ještě dále než stanovisko nahoře zastávané.

Jen mimochodem se připomíná, že i literatura zastává názor, že se ku přerušení promlčení vyžaduje vyhotovení obsílky, pokud se týče provedené veřejné obeslání podle § 421 tr. ř. (Altmann I., str. 665) nebo nejen vyhotovení, nýbrž dokonce uveřejnění zatykače (Finger: Strafrecht 1912, I., str. 845). Než netřeba se vypořádati s touto otázkou, ježto v souzeném případě běží jen o to, zda promlčení přerušuje již zkoncipování opatření samosoudcem čili nic.

Při tom nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu neušlo, že v Manzově vydání trestního zákona z r. 1912 je na str. 459 až 460 otištěno — neuveřejněné ovšem — rozhodnutí víd. kas. soudu ze dne 16. září 1895, č. 6181, podle něhož se nevyžaduje, aby rozkaz postavovací nebo zatýkací, proti obviněnému vydaný, byl již odevzdán soudnímu zřízení, pověřenému výkonem, neb aby došel již do výpravny. Leč nehledíc k tomu, že nelze souvislost této věty s ostatním obsahem neuveřejněného rozhodnutí posouditi, není ani tato věta v rozporu s názorem shora vytčeným, poněvadž má na mysli jen odevzdání obsílky kanceláři výkonnému orgánu za účelem výkonu a doručení.

Správnosti uvedeného tu názoru nasvědčuje i ta okolnost, že i de lege ferenda je zastáváno stanovisko, že pouhé koncipování usnesení samosoudcovského jako těžce kontrolovatelné nemůže býti rozhodným pro otázku přerušení promlčení (viz: Odůvodnění přípravných osnov trestního zákona z roku 1926, str. 50 a Milota: Reforma trestního zákona v Československu, str. 174).

Z toho, co předesláno, vyplývá, že po výsledku svědků dožádaným soudem a po samosoudcovském nařízení urgencye (16. února 1934) došlo ke skutečnému pokračování v zahájeném řízení ve smyslu § 40 tisk. zák. teprve dne 10. října 1934, kdy došlo soudní kanceláři k dalšímu vypravení samosoudcovské dožádaní okresního soudu v Železném Brodě za výslech obviněného F. K. Nestalo se tedy v době více než šesti měsíců v řízení nic, co by bylo sloužilo ku přivedení rozsudku a tím k pokračování v řízení.

Skutkové okolnosti, o něž se tento závěr opírá, mohl zrušovací soud jako skutečnosti ryze procesní vzít za podklad svého rozhodnutí, třebaže nebyly v napadeném rozsudku zjištěny (Sb. n. s. č. 4597).

Jde-li o trestný čin, spáchaný obsahem tiskopisu, a bylo-li podle toho, co předesláno, zjištěno, že v zahájeném trestním řízení nebylo pokračováno po dobu šesti měsíců, aniž podle stavu věci a podle obsahu spisů jest opora pro předpoklad, že pokračování v řízení nebylo možné, nastalo promlčení podle § 40 tisk. zák. Poněvadž však promlčením pomíjí jak vyšetřování tak i trestnost činu (§ 531 tr. zák.), jest odsuzující výrok stížen zmatkem podle § 281, čís. 9 b) tr. ř., který sice v tomto směru nebyl zmateční stížností uplatňován, k němuž však bylo zrušovacímu soudu přihlížeti z moci úřední podle § 290, odst. 1 tr. ř., když je nastalého promlčení dbáti v každém období řízení (Sb. n. s. č. 2198, 4597).

Čís. 5436.

Rozhodnutie súdu môže byť v opravnom pokračovaní preskúmané len súdom vyššej stolice a len na základe opravného prostriedku strany. Ten istý súd, ktorý meritorne rozhodol v trestnej veci, nemôže sám vecne preskúmať svoje rozhodnutie ani na tom základe, že by v prospech obžalovaného vzal v úvahu skutočnosti nastalé po drievejšom jeho rozsudku.

Vyhlasenie rozsudku obžalovanému, nemajúcemu obhájcu, bez poučenia o opravných prostriedkoch nemá právneho účinku čo do začiatku lehoty o ohláseníu a prevedeníu opravného prostriedku.

(Rozh. zo dňa 23. novembra 1935, Zm IV 599/35.)

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti A. P. a spol., obžalovaným z prečinu násilia proti orgánu vrchnosti atď., vyhovel zmätočnej sťažnosti verejného žalobcu, rozsudok vrchného súdu v Košiciach zo dňa 12. novembra 1934 zrušil z dôvodu zmätočnosti podľa § 384, čís. 4 tr. p., vo výroku, ktorým byly zrušené rozsudky krajského súdu v Berehove zo dňa 20. novembra 1929 a vrchného súdu v Košiciach zo dňa 6. decembra 1930 dotyčne obžalovanej J. P., a vo výroku, ktorým bola táto obžalovaná podľa § 326, čís. 3 tr. p. oslobodená od obžaloby pre prečin podľa § 4. odst. 2 zák. čl. XL:1914 a dôsledkom toho aj vo výroku o útratách trestného pokračovania.